

CONSTATĂRI ȘI PROPUNERI PRIVIND MECANISMUL ȘI MANAGEMENTUL FINANCIAR ÎN COLEGII

autor: **Gabriel Palade**, directorul Colegiului Financiar-Bancar din Chișinău

CONSTATĂRI:

1. Pe parcursul a ultimilor 20 ani acest mecanism nu s-a modificat ca esență, fiind unul netransparent și fără principii clare de distribuire a fondurilor. Spre exemplu, unul din colegii a pentru reparații capitale în perioada 2002-2007 mai multe alocații bugetare decât cele 22 colegii din subordinea Ministerului Educației pentru aceeași perioadă.
2. Mecanismul de finanțare nu stimulează performanța, respectiv nici managementul financiar de ansamblu în sistem nu este unul performant.
3. Forurile de decizie s-au îngrijit foarte puțin de cultivarea managerială în ce ține de administrarea financiară a instituțiilor de învățământ, lacunele fiind evidențiate și cu tentative de a le repara doar după rezultatelor inspecțiilor financiare sau auditului Curții de Conturi.
4. Fondurile alocate din bugetul statului nu sunt suficiente, ele permițând finanțarea principalelor articole de cheltuieli – retribuirea muncii și plăți aferente, bursele, asigurările de sănătate, parțial servicii comunale. Foarte puțini bani se alocă reparațiilor capitale, aproape deloc pentru necesitățile directe ale procesului educațional.
5. După 2007 acumularea fondurilor extrabugetare a devenit mai restrictivă, prerogativa stabilirii și modificării taxelor de studii fiind concentrată la nivel de Guvern, care pe parcursul a 7 ani le-a modificat o singură dată, în timp ce factorii de influență asupra acestora (inflația, costuri de salarizare etc), au crescut incomparabil de mult .
6. Efectiv actualul mecanism de finanțare nu oferă nici-o posibilitate instituțiilor de învățământ să acumuleze resurse pentru lucrări/achiziții esențiale ca aspect financiar, dat fiind că soldurile rămase la finele anului financiar (doar mijloace extrabugetare) sunt foarte greu de accesat și nu pot fi cumulate într-un cont bancar.
7. Cadrul normativ mai specializat cu referire la mijloacele speciale (Hotărâri de guvern, regulamente, ordine etc) rămâne a fi ambiguu sau chiar perimat (exemplu: Regulamentul cu privire la scutirea de taxa de studii). Astfel, de ansamblu asupra învățământului mediu de specialitate se răsfrâng toate prevederile administrativ – financiare pentru învățământul preuniversitar, dar, spre exemplu, sistemul de închiriere a manualelor nu este accesibil colegiilor sub argumentarea că acestea sunt un alt nivel de instruire, sau remunerarea șefilor de catedră, care nici remunerare nu poate fi numită, însă volumul de muncă este enorm.

PROPUNERI:

1. Regdimensionarea radicală a mecanismului de finanțare a învățământului profesional după criteriul transparenței, eficienței și performanței.
2. Crearea unui fond special, prin care instituțiile vor putea accesa fonduri pentru proiecte de infrastructură mai costisitoare (pe principiu de programe)
3. Revizuirea bazei legislativ - normative de domeniu pe probleme financiare și ajustarea acestora la cerințele actuale.
4. Sporirea autonomiei financiare a instituțiilor de învățământ profesional, în special în ce ține de mijloacele speciale.

5. Remunerarea din surse bugetare a tuturor disciplinelor ce țin de instruirea liceală în colegii, dat fiind și prevederile Codului Educației de învățământ obligatoriu până la 18 ani, dar că acești copii oricum ar beneficiat de finanțare bugetară dacă ar fi mers la un liceu teoretic. Acest lucru ar rezolva pentru un timp și problema taxei de studii.
6. Accesul colegiilor la sistemul de închiriere a manualelor pentru treapta liceală.

G. Palade, directorul Colegiului Financiar-Bancar